

א ביסל תורה!

The Maimonides School Parsha Newsletter

כ"ד טבת תשפ"ד-1/5/2024

שמות

abisltorah.wordpress.com

אהבת אחים

מאת דביר שמחי

בפרשתנו פרשת שמות, נאמר על בתיה בתו של פרעה, "ותפתח ותראהו את הילד, והנה נער בוכה" (ב, ו). המפרשים עומדים על הקושי בפסוק, שמתחיל ב"ילד" וממשיך ב"נער" ("ותפתח ותראהו את הילד; והנה נער בוכה"). בנוסף, מלבד סתירה פנימית זו, יש כאן גם לכאורה כפל לשון, שהרי לאחר "ותראהו את הילד", ניתן היה להמשיך בקיצור "והנה בוכה" (שהרי ברור שמדובר במשה).

הבעל הטורים (רבי יעקב בר אשר) עונה על כך בדרך הפשט: לפי הסברו, ה"נער" המוזכר כאן בפסוק אינו משה, אלא אהרן אחיו, שהיה שם ובכה בצרתו של אחיו. כלומר, הילד המוזכר בתחילת הפסוק, וה"נער" שבהמשך הפסוק, אינם אותו אחד, אלא הם משה ואהרן, וכך מתפרש הפסוק: "ותראו את הילד" בת פרעה ראתה בתיבה ילד. "והנה נער בוכה" היא ראתה במקום גם נער, אהרן אחיו. כך בדיוק ממשיך מיד "ותחמול עליו ותאמר, מילדי העברים זה", שכאשר ראתה את אהרן בוכה על הילד משה ועל סבלו, הבינה שמשה אינו תינוק שנזרק באין חפץ בו או שאין לו הורים ידועים, אלא ודאי מילדי העברים הוא, שהייתה אמו אנוסה להשליכו בלית ברירה מחמת הגזירה.

בדרך דומה לזה מפרשים גם ראשונים אחרים (אברבנאל, דעת זקנים בעלי התוספות, המבארים שהנער הוא אהרן, והיה ניכר עליו שהוא עברי). והנה, אהרן היה באותו זמן בן שלוש שנים, שהוא גיל קטן מאוד: ובכל זאת הלך וליווה את אחיו והשתתף ובכה על סבלו בתיבה, דבר שאינו אופייני לילדים בגיל זה, כבר כאן ניכרו סימני גדלות השתתפות בצערם של אחרים, ומכאן צמח מי שאחד את עם ישראל מי שיכפר עליהם ויישא את עוונם. וכך אנו למדים שהגאולה צמחה בדרך הופכית לשעבוד, מעין "תשובת המשקל": כיצד בני ישראל ירדו למצרים בעקבות שנאת אחים, ומנגד, הגאולה התחילה על ידי בכי של אח על סבלו של אחיו, אשר גרר את הצלתו על ידי בת פרעה.

ונראה שזה מה שאנחנו צריכים ללמוד מאהרון להגדיל אהבה ואחוה בעם ישראל ובמיוחד בימים קשים אלו בה נמצאת מדינת ישראל בגלל שנאת חינום נחרב הבית ובזכות אהבת חינום יבנה הבית.

פרעה's Flawed Logic

By Binyamin Orkaby

In this weeks פרשה a decree is put out by פרעה that, "כָּל־הַבֶּן הַיָּלֻד הַיִּזְרָה תִּשְׁלֹךְ הוּא" "every male child which is born" should be thrown into the Nile river. (שמות א:כב) This decree was made since, as is made clear earlier in the story, פרעה was afraid that the בני ישראל would take over his land, for "רַב וְעַצוֹם מִמֶּנּוּ" "for they are more numerous than us" "וְנִלְחָמֵם בָּנוּ" "and they will fight us". (שמות א:טז) He, פרעה, had already forced בני ישראל into forced labor to try and curb their child growth, but that had not worked as בני ישראל only became more numerous. Then פרעה tried to have "מִיִּלְדֵּת הָעִבְרִיִּית" "the Jewish midwives" kill the male children as they were birthed, but that too did not succeed as the Jewish midwives did not listen to פרעה and בני ישראל continued to multiply "וַיַּעֲצֹמוּ מְאֹד".

פרעה, seeing that these other methods do not lead to בני ישראל becoming any fewer decides to enact this decree, to throw every male child should be thrown into the Nile. This begs the question as to why did פרעה specifically choose to get rid of the male children by throwing them into the Nile river, instead of some other way?

The גמרא on סנהדרין קא: says that פרעה had איצטגוניי, astrologers, people who tried to read the future based off the stars, who told him that, "ראו שמושיען של ישראל במים הוא לוקה", that they had seen that the saviour of בני ישראל with water he would be struck. Therefore, פרעה commanded that all the male children were to be thrown into the Nile river to fulfill what his astrologers had seen in the stars: the savior would be struck by the water when thrown into the Nile river. However, says the גמרא, the astrologers had misinterpreted what they had seen. משה wasn't to be struck by the Nile river, rather he, משה, was to be "על" "עסקי מי מריבה לוקה", struck, punished, because of what had happened at מריבה, the story where משה hits the rock and is forbade entrance to ארץ ישראל.

משה, was born and hidden for three months, because of this decree. Finally when his mother, יוכבד, was, "לא יכלה עוד להצנינו", not able to hide him and longer, she put him into a reed basket, which she then put into the "שפת הַיָּאֵר" "banks of the Nile". (שמות ב:ג) Once little משה is placed into the banks of the Nile his older sister, מרים, watches over his basket to see what would happen to משה.

בת פרעה then comes down to bathe in the river and she sees the basket. Upon seeing the basket בת פרעה sends "את־אמתה ותקחה" "her 'אמתה' to get the basket. (שמות ב:ה) רש"י gives to translations for the word 'אמתה'. The first that it was בת פרעה's maid-servant, and the second, which he quotes from סוטה יב, that her hand stretched out, the far distance, to grab the basket. משה, once discovered by בת פרעה, is first nursed by his mother and allowed to grow up, but then brought into the royal palace where he is named משה by בת פרעה because "מִן־הַמַּיִם מָשִׁיתִהוּ" "I drew him from the water". (שמות ב:י)

Throughout this whole episode there seem to be many 'coincidences', chance occurrences, which seem impossible to have occurred. However, Rav Twersky ז"ל famously said multiple times that there are no coincidences, as everything happens because of the hand of ה'. This teaches us that ה' has a hand in everything and everything happens because ה' wants it to. Additionally, we learn from יוכבד when she put משה in a basket in the Nile to save him that, as long as we do what we can, ה' will take us the rest of the way.

Editors in Chief: Binyamin Orkaby and Ephraim Fischer

Editors: Yochanan Cramer and Eitan Orkaby

Faculty Advisor: Rabbi Jaffe

Write a Dvar Torah for א ביסל תורה

Receive א ביסל תורה on WhatsApp